

Čitanje kroz priču, sliku i riječ - Kamišibaj kao podrška razvoju čitalačke pismenosti

- Škola: JU Osnovna škola Blagaj
- Realizatorice: Senada Ćatić, profesorica razredne nastave; Ornela Smajić-Husić, psihologinja i asistentica u nastavi
- Odjeljenje: II a
- Period realizacije: oktobar, novembar i decembar 2025. godine
- Oblast: Čitalačka pismenost
- Nastavni predmeti: Bosanski jezik i književnost, Priroda i društvo, Likovna kultura, Muzička kultura i matematika

POLAZIŠTE

Tokom školske 2024/25. godine duži prekidi nastave, prije svega zbog štrajka prosvjetnih radnika u HNK-u, negativno su uticali na kontinuitet učenja i razvoj osnovnih čitalačkih vještina. Posljedice su bile uočljive i u drugom razredu, gdje je kod dijela učenika prepoznato sporije čitanje i slabije razumijevanje pročitano.

Prepoznata je potreba za kontinuiranim razvojem čitalačke pismenosti, povećanjem motivacije za čitanje i podsticanjem učenika da čitaju i u slobodno vrijeme. Kao odgovor na ovaj izazov osmišljene su aktivnosti koje su čitanje povezale sa kreativnim izražavanjem, pripovijedanjem, ilustracijom i međupredmetnim učenjem.

CILJEVI

Opći cilj

- Razvijati i unaprijediti čitalačku vještinu učenika, posebno tečnost, tačnost i razumijevanje pročitano, uz razvijanje pozitivnog odnosa prema čitanju.

Specifični ciljevi

- Osposobljavati učenike za tačno i tečno čitanje poznatih i nepoznatih tekstova;
- unaprijediti brzinu i izražajnost čitanja;
- razvijati razumijevanje sadržaja i poruka pročitanih tekstova;
- razvijati vještine samoprocjene i vršnjačke procjene;
- podsticati kreativno i govorno izražavanje kroz Kamišibaj tehniku;
- povezivati sadržaje različitih nastavnih predmeta.

CILJNA GRUPA

Praksa je realizovana sa učenicima odjeljenja II a, s posebnim fokusom na 7 učenika koji su, na osnovu formativnog praćenja, pokazivali slabije razvijene čitalačke vještine.

Aktivnosti su bile usmjerene na unapređenje brzine i tečnosti čitanja, razumijevanje pročitano, razvoj govornog i kreativnog izražavanja, kao i povećanje motivacije za čitanje.

SAŽETAK

- Tokom oktobra, novembra i decembra 2025. godine realizovan je niz aktivnosti usmjerenih na unapređenje čitalačke pismenosti. Učenici su učestvovali u Olimpijadi čitanja, čitali i analizirali informativne tekstove, posjetili Narodnu biblioteku Mostar i izrađivali materijale za Kamišibaj tehniku.
- Centralni dio prakse činila je primjena Kamišibaj tehnike kroz tri nastavna časa kulture izražavanja. Učenici su u četiri grupe, na osnovu ilustracija i detaljnih pitanja, osmišljavali i zapisivali priče, a zatim ih pripremali za pripovijedanje uz pomoć plastificiranih ilustracija i butaja.
- Realizovane su četiri priče: „Kuća koja se smijala“, „Knjiga koja je šaputala“, „Sabina i Dino u saobraćaju“ i „Snježna prijateljica iz čarobne šume“. Završna prezentacija realizovana je pred roditeljima, direktoricom i pedagogicom škole.

AKTIVNOSTI

Razvoj čitalačke pismenosti

- Organizovana je Olimpijada čitanja.
- Učenici su čitali poznate i nepoznate tekstove i radili na brzini, tačnosti i razumijevanju pročitano.
- Analizirani su informativni tekstovi i izdvajane važne informacije.
- Učenici su posjetili Narodnu biblioteku Mostar i upoznali se s njenim radom, pravilima ponašanja i značajem knjige.

Priprema za Kamišibaj

- Učenici su izrađivali ilustracije i pripremali tekstove za pripovijedanje. Rad je organizovan u četiri grupe, a učiteljica je pripremila crteže koji su omogućili povezivanje sadržaja Bosanskog jezika i književnosti i Prirode i društva.
- Na osnovu ilustracija i detaljnih pitanja učenici su osmislili i zapisali priče, nakon čega su materijali plastificirani i pripremljeni za Kamišibaj pripovijedanje.

Kamišibaj pripovijedanje

- Svaka grupa predstavila je pripremljenu priču. Učenici su čitali odlomke napisane na poledini ilustracija, dok su se slike pomoću butaja mijenjale u skladu sa tokom priče.

Realizovane su četiri priče:

„Kuća koja se smijala“ – porodica, ljubav, poštovanje i međusobno uvažavanje;
„Knjiga koja je šaputala“ – značaj čitanja i ljepota čitalačkog iskustva;
„Sabina i Dino u saobraćaju“ – sigurnost i odgovorno ponašanje u saobraćaju;
„Snježna prijateljica iz čarobne šume“ - zima, prijateljstvo, empatija i socijalna kompetencija.
Završna prezentacija i evaluacija

- Za završni čas učenici i učiteljica izradili su pozivnicu koristeći Canvu. Pred roditeljima, direktoricom i pedagogicom škole učenici su predstavili proces rada i izveli Kamišibaj pripovijedanje.
- Nakon prezentacije učenici i roditelji ispunili su upitnik kojim su prikupljene povratne informacije o uspješnosti aktivnosti, radu učenika i mogućnostima daljnjeg unapređenja prakse.

METODE, PRISTUPI I SREDSTVA

U realizaciji su korišteni:

- individualni i grupni rad;
- čitanje i analiza tekstova;
- pripovijedanje;
- kreativno i likovno izražavanje;
- saradničko učenje;
- međupredmetno povezivanje;
- Kamišibaj tehnika;
- digitalni alat Canva;
- ilustracije i plastificirani materijali;
- butaj za pripovijedanje.

MEĐUPREDMETNA KORELACIJA

Praksa je ostvarila povezanost više nastavnih oblasti:

- Bosanski jezik i književnost: čitanje, razumijevanje, kultura izražavanja i medijska kultura;
- Priroda i društvo: porodica, jesen, zima, saobraćaj i sigurnost u saobraćaju;
- Likovna kultura: ilustracija književnih tekstova;
- Muzička kultura: pjesmice tematski povezane sa sadržajima jeseni, zime, Dana državnosti i sigurnosti u saobraćaju;
- Matematika: vježbanje čitanja i razumijevanja sadržaja kroz materijale iz nastavnih sadržaja.

OSTVARENI REZULTATI

Nakon realizovanih aktivnosti učenici su pokazali napredak u sljedećim područjima:

- tačnije, pravilnije i sigurnije čitanje naglas;
- unaprijeđen tempo i izražajnost čitanja;
- primjena odgovarajuće intonacije;
- bolje razumijevanje sadržaja i poruka pročitanih tekstova;
- bogatiji rječnik i bolje pismeno izražavanje;
- kreativno i vizuelno predstavljanje pročitano;
- povezivanje informacija iz tekstova sa stvarnim životom i prirodom;
- prepoznavanje i izražavanje emocija;
- razvoj mašte, emocionalne inteligencije i estetske osjetljivosti;
- korištenje znanja i izvora iz različitih nastavnih predmeta;
- veća spremnost za samostalni izbor i čitanje tekstova;
- razvijanje komunikacije i razgovora o pročitano.